

ارزش های فضایی طراحی معماری بازار تبریز

صالح جمیری^{۱*}، رسول درسخوان^۲

۱- کارشناس ارشد معماری، گروه معماری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران، (s.jomeiri@gmail.com)

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، گروه معماری، (darskhan.s@gmail.com)

چکیده

از گذشته تا کنون بازار به عنوان یکی از عناصر اصلی شهرهای ایران و تامین کننده نیازهای مردم و داد و ستد بوده است. بازارها مانند مساجد در مرکز شهر ساخته می شد و این دلیل بر اهمیت آن می باشد. اغلب بازارهای ایران مسقف بوده و مغازه ها در دو طرف و مقابل یکدیگر قرار داشته اند. یکی از بزرگ ترین، مهم ترین و جالب ترین بازارهای ایران و حتی جهان اسلام بازار تبریز می باشد. بازار تبریز از قدیم، نه تنها به عنوان مکانی برای مبادلات اقتصادی و تجاری بوده، بلکه امور دینی، فرهنگی و سیاسی در آن جا نیز انجام می گرفته است. مجموعه ای از مسجد، مدرسه، حمام، راسته، کاروانسرا و تیمچه در درون بازار قرار گرفته است. علاوه بر این بازار تبریز به عنوان یکی از هنرهای معماری و بناهای تاریخی دارای عظمت و شکوه ویژه ای است و از جهت تهیه کالا و سوغاتی و صنایع دستی همواره مورد توجه سیاحان و بازدید کنندگان مختلف بوده است. مکان بازار تبریز در روزگاران بسیار قدیم و در دوران قبل از اسلام فضایی باز بوده و داد و ستد کالاها، به ویژه فراورده های کشاورزی- دامی در آن بیشتر صورت می گرفته است، ولی بعد از ظهور اسلام که بازارهای مسقف پدید آمد، کم کم فضای مذکور به بازار مسقف تبدیل گردید، تا آنکه زلزله های مکرر باعث ویرانی آن گردید که تجدید نظرهای کلی در طرح و بنای آن انجام گیرد و در این مقاله به ارزش های فضایی طراحی معماری بازار تبریز پرداخته شده است.

واژه های کلیدی: بازار، تبریز، بازار شهر، ارزش فضایی، معماری